saab; siin näidatakse Rootsi teed ja „kõmisevate seintega koobast" !). Teed võiks jätkata Alatskivile (vt. lhk. 202, nr. 2).

Ülevaate saamiseks kogu kihelkonnast soovitatakse järgmist rännakukava. Voldi jaamast üle Äksi, Kukulinna, Saadjärve mõisa kihelkonna edelapiiril asuvaile Linna-, Lapardi ja Kõrgmäele (12.9 km), kust avaneb väga iseloomuline vaade järve- ja vooremaastiku peale. Sealt mööda Elistvere voori, üle samanimelise mõisa Kaiavere suurvoorele (10.9 km), kust paistavad korraga viis suuremat voortevahelist järve. Edasi läbi Palamuse kihelkonna kaguosa, Ehavere küla kaudu Vaidavere voorele (8.4 km, otsema tee valikut takistab Amme jõgi ja Kaiavere järve loodest piirav soine ala). Siin pöörab oma peale tähelepanu Vaidavere voort loodest läbilõikav Kudina ürgorg ebaselge veelahkmega. Et M.-Magdaleena alevikku ja kirikut mitte vaatamata jätta, pöörame piki Vaidavere voort kagu poole, alevikku (7.0 km). Teel vaadatagu voore kagupoolsel jalal, koolimaja lähedal olevat „paemurru auku", kus paljastub voore ainesena paerähk. Kiriku juurest jätkame rännakut loodesihis Saaremõisa järvest mööda (ilus vaade!) Toljase mägedele, kuhu on kiriku juurest 16 km. Sealt pöörame lõunasse üle Vassevere liiva-ala Jõemõisa kingustikule ja järve äärde (14.5 km). Kääpa jõest ülepääsmiseks peab tegema suurema kõveriku Jõemõisa kaudu. Edasi üle Alajõe, Välgi ja Särgla küla Selguse mägedele (14.4 km, otse läbiminek Alajõe laanest ja Tamme metsast lühendaks teed tunduvalt, kuid õige tee puudusel võib seal kergesti eksida). Selguselt läbi Laanemetsa Tammevaldma ja Sookalduse külasse (7.1 km), missugusel teeosal tutvume suurte okasmetsadega kihelkonna idaosas. Viimane järk rännakust läheb läbi kihelkonna lõunaosa moodustava lainja põhimoreen - maastiku, Matjama küla, Kaarlimõisa ja Vara kiriku kaudu Tartu - Maarja kihelkonna piirini Amme jõe äärde (9 km) ja sealt Tartu linna (15 km). Kogu rännaku pikkus Voldi jaamast alates ja Tartuga lõpetades on umbes 115 km, mille võib sooritada 5—6 päeva jooksul.

Kirjanduslised allikad. Vt. eelm. kihelkond. Peale selle Lipp, M.: Masingite suguvõsa. Hariduse- ja perekonnaloolised uurimised. Eesti Kirjanduse Seltsi toim. nr. 3. Tartus 1907.

[**Kaastöölised.** Roela õpet. A. Arold (korrektuuris parandusi teinud ja mitmesuguseid andmeid annud); üliõp. E. Kant (aidanud korrektuuri lugeda); üliõp. J. Maide (kogunud 1921. a. suvel toimkonna stipendiaadina andmeid); õpet. geogr. E. Markus (korrektuuri lugenud); assist. H. Moora (ptk. „Muinasjäänused"); üliõp. A. Oinas (ptk-d „Ajalugu", „Koolid", „Mõisad", „Kirikud, palvemajad ja surnuaiad"); üliõp. H. Rumma (kihelk. kaart); mag. geogr. J. Rumma (ptk-d „Arvustik" osalt, „Rändajaile" osalt, kartomeetrilised andmed, toimetustöö); mag. geogr. A. Tammekann (ptk-d „Asend", „Arvustik", „Loodus", „Inimene", „Rändajaile"), kirikuõpetaja dots. E. Tennmann (päevapildid muretsenud); Kudina õpetaja H. Vadi (mitmesuguseid teateid annud ja korrektuuri lugenud); lektor Joh. V. Veski (mõnesugused täiendused ajaloos).]